

**ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน
ของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2552***

กนกวรรณ เดชคงแก้ว**

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่อาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2552 จำนวน 63 คน โดยทำการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 52 คน โดยใช้แนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของโกลแมน โบยาทซีส และแมคคี (Goleman, Boyatzis, & Mckee, 2002) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเท่ากับ .887 ผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตามได้แก่ตัวแปรองค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์ 4 ตัวแปร คือ ความตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักรู้ในสังคม และการจัดการความสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

* ส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา

** อาจารย์ประจำคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการตนเอง ด้านความตระหนักในสังคม และด้านการจัดการความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าอาจารย์ที่มีเพศแตกต่างกันโดยภาพรวมมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านตระหนักในอารมณ์ตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการทำงานพบว่า อายุและประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์, อาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

**A Study of Emotional Intelligence at
work of Southern College of Technology
Instructors Under Supervision of office
of Committee for higher education,
Nakhon Si Thammarat,
Academic Year 2009*
Kanokwan Dachkongkaew****

Abstract

This Independent was aimed to investigate and compare the emotional intelligence of Southern College of Technology instructors. The 52 subjects used in this study were randomly sampled among 63 instructors at Southern College of Technology based on the theory of emotional intelligence proposed by Goleman, Boyatzis, & Mckee, 2002. The reliability of inter-raters reliability was 0.887. The study was able to collect data from 100% of the subjects. The independent variables were gender, age and work experience while dependent variables were the four elements of emotional intelligence : self awareness, self management, awareness of one's society and relationship management, The questionnaire was used as the instrument of the study. Data was quantitatively analyzed by using SPSS for descriptive statistics, t – test and variance to analyze and compare elements of emotional intelligence by using least significant difference approach.

* Part of The Independent for the degree of Master of Education (M.Ed.) Major Subject Educational Administration. Thaksin University, Songkhla.

** Lecturer, Faculty of Tourism and Hospitality, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat

The results showed that emotional intelligence of Southern College of Technology instructors was highly rated. Specifically, in the categories of self management, social awareness and relationship management were highly ranked but was moderated rated in terms of self awareness. There was not different in the significant relationship between gender and self awareness at 0.05 level. However, when looking at emotional intelligence as a whole, it was found that factors of age and work experience correlated in the mentioned emotional intelligence

Key word : Emotional Intelligence, Southern College of Technology Instructors

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาสติปัญญาและการต่อยอดภูมิปัญญาของผู้เรียนเพื่อให้รู้จักการคิดการวิเคราะห์และการใช้เหตุผลตลอดจนสามารถนำความรู้ที่มี ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป เราจึงต้องพัฒนาการอุดมศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเกิดความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในศตวรรษใหม่ (รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551 : 6) การบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัจจัยท้าทายหลายด้าน ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาตลอดจนการบริหารจัดการแนวใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ดังนั้น ในช่วง 1 ทศวรรษที่ผ่านมา การอุดมศึกษาไทยได้มีการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนและปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงานเพื่อให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม ใน ปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551 : 7)

อุดมศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญในการผลิตกำลังคนและองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมูลค่ามากที่สุดในการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก อุดมศึกษาเป็นรอยต่อระหว่างการเปลี่ยนผ่านคนในช่วงวัยเด็ก และเยาวชน เพื่อเตรียมพร้อมก้าวขึ้นไปสู่ผู้ใหญ่ที่จะเป็นฟันเฟืองและกำลังสำคัญให้สังคม และประเทศชาติต่อไป (รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551 : 9)

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมนับปัจจุบัน เพราะเชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อความสามารถในการทำงานมากกว่าความฉลาดทางสติปัญญาถึงสองเท่า (Goleman, D. 1998a) การทดสอบความสามารถทางอารมณ์นั้นสามารถทำนายถึงภาวะ ผู้นำและพฤติกรรมการทำงานได้ (Byrne, 2004) และในทุกองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์สามารถทำนายประสิทธิภาพผลของโรงเรียนได้เช่นเดียวกัน (Murensky, 2000) นอกจากนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน (Yarbrough, 2002) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารส่งผลต่อความพึงพอใจของงาน และผลการปฏิบัติงานของลูกน้อง (Busso, 2003) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษา และมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของครู (Kamarrinos, 2002) จาก

การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารของ ผู้บริหารที่ผ่านมาจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทาง คุณลักษณะ พฤติกรรมการบริหาร ภาวะผู้นำ อาจมีบางสิ่งที่จะตอบปัญหาของการศึกษาถึง ประสิทธิภาพของผู้บริหารที่แท้จริงไม่ได้ (วิระวัฒน์ ปิ่นนิคามย์, 2542) ในส่วนของ ความฉลาดทางอารมณ์นั้น งานวิจัยใน ประเทศไทยมุ่งเน้นที่จะหาว่าเหตุที่ก่อให้เกิด ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมล สิทธิ, 2546) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยที่ สามารถอธิบายได้ว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ แล้วคืออย่างไร มีประโยชน์อะไร ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงาน นั้นมีน้อยสำหรับใน ประเทศไทย ในต่างประเทศนั้นได้ให้ความ สนใจถึงผลของความฉลาดทางอารมณ์ ที่ ส่งผลได้มากกว่าการมีความสุขในการ ดำรงชีวิต (เทอดศักดิ์ เดชคง, 2542) แต่จะ ส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิต เพราะความ ฉลาดทางอารมณ์นั้น แฝงมาด้วยความสามารถ ที่จะใช้ชีวิตในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำถูกเชื่อว่า นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรได้ (Weinberger, 2003) นักจิตวิทยาและนักวิจัย ตลอดจนผู้บริหารทั้งหลายในยุคปัจจุบัน จึง ให้ความสนใจและ ขอมรับถึงความสำคัญ ของความฉลาดทางอารมณ์ในการบริหารงาน ซึ่งเป็นความสามารถที่เชื่อมโยงกับการมี ประสิทธิภาพของมนุษย์ได้ บุคคลยังมี ตำแหน่งสูงขึ้นในองค์กร ความสำคัญของ ความฉลาดทางอารมณ์ยิ่งทวีตามความสูง

ของตำแหน่งด้วย ทั้งนี้ การมีทักษะและความ เข้าใจทางอารมณ์ จะช่วยขับเคลื่อนความคิด และการตัดสินใจตลอดจนการสร้างสัมพันธ ภาพกับผู้อื่น ความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็น ส่วนสำคัญของทักษะการบริหารงานในด้าน ทักษะ ด้านมนุษย์ และทักษะด้านความคิด ทั้งสองทักษะนี้จะต้องมีมากยิ่งขึ้นเมื่อเป็น ผู้บริหารในระดับที่สูงขึ้น (Katz, 1955) การ์ด เนอร์ (Gardner, 1983) ได้อธิบายว่าความ ฉลาดทางอารมณ์ คือสิ่งต่าง ๆ ที่เราจดจำได้ และสิ่งนั้นจะฝังลึกลงไปในชีวิต ทำให้เกิด ความตระหนักในตนเองต่อหนึ่งอารมณ์ และ ความสามารถที่จะจดจำได้ และสามารถเป็น แหล่งของพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ คูเล วิคส์ และ ฮิกก์ (Dulewicz & Higgs, 1998) นักวิจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ให้คำ นิยามของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ที่ ช่วยให้เห็นเข้าใจถึงผลกระทบต่อภาวะแวดล้อม ของการทำงาน โดยเห็นว่าควรให้คำนิยาม ใหม่ไว้ดังนี้ “ความฉลาดทางอารมณ์” หมายถึง การบรรลุเป้าหมายของบุคคล โดยใช้ความสามารถบริหารจัดการกับความรู้สึก และอารมณ์ตนเองมีความสามารถรับรู้ได้ไว และมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น และสามารถสร้าง สมดุลของภาวะจิตใจและแรงขับของตนด้วย พฤติกรรม อย่างผู้มีสติสัมปชัญญะและมี จริยธรรม” โกลแมน (Goleman, 1995) ได้ใช้ ความสามารถทางอารมณ์ ซึ่งเป็นความสามารถ ที่แสดงออกเพื่อให้การทำงานมีคุณภาพยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ ความตระหนักใน

ตนเอง (Self - Awareness) การจัดการตนเอง (Self-Management) ความตระหนักในสังคม (Social Awareness) การจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) ซาโลเวย์ และเมเยอร์ (Salovey & Mayer, 1990) แบ่งความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 4 ส่วนประกอบ ได้แก่ 1) การรับรู้อารมณ์ 2) การใช้อารมณ์สนับสนุนการคิด 3) การประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับอารมณ์ และ 4) การควบคุมอารมณ์ของ ตนเองได้ซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตทางอารมณ์และความฉลาดของตนเอง บาร้อน (Bar-On, 1997) ได้นิยามความฉลาดทางอารมณ์ตามคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่ปรากฏสัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิตและคุณลักษณะที่เด่นชัด 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ทักษะการรับรู้อารมณ์ตนเอง 2) ทักษะระหว่างบุคคล 3) การปรับตนเอง 4) การจัดการกับความเครียด และ 5) แรงจูงใจและภาวะอารมณ์ ในส่วนของนักจิตวิทยาในเมืองไทย ทศพร ประเสริฐสุข (2543) ได้ให้แนวคิดว่าผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ควร จะมีคุณลักษณะดังนี้ เข้าใจตนเองได้ดี รู้เท่าทันการณ์ตนเอง มีความเข้าใจผู้อื่น มีความสามารถในการแก้ไขข้อขัดแย้งได้ดี

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโท มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง โดยที่สถาบันได้รับการรับรองวิทยฐานะให้เปิด

สอนได้ถึงระดับปริญญาโท และหลักสูตรทุกหลักสูตรที่เปิดสอนได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาทุกหลักสูตร สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://www.sct.ac.th> ปัจจุบันนี้วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้มุ่งมั่นและเจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้เป็นเลิศทางวิชาการ มีความสามารถในการปฏิบัติ และมีทักษะวิชาชีพที่ทันต่อการพัฒนา ของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคม เสริมสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ที่ควบคู่ไปกับการมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สามารถนำความรู้ทางวิชาชีพ ไปพัฒนาตนเองและสังคมแบบยั่งยืน สนับสนุนคณาจารย์ นักวิชาการและนักศึกษาในการค้นคว้าวิจัยโดยมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้จากการวิจัยไปสู่สังคมให้เกิดการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและประเทศชาติ ส่งเสริมบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา สร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พัฒนานุเคราะห์ที่ปฏิบัติงานอยู่ ให้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น ให้มีความชำนาญด้านวิชาการและการบริหาร สามารถนำความรู้ความชำนาญไปปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในวิชาชีพ บริการวิชาการและ

เผยแพร่วิทยาการความรู้แก่ชุมชนสังคมท้องถิ่นภาคใต้ โดยให้การฝึกอบรมวิทยาการใหม่ๆ และการฝึกวิชาชีพที่จำเป็นแก่ชุมชนจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษา และเปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2552

กรอบความคิดในการวิจัย

กรอบความคิดในการศึกษาครั้งนี้พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการแนวความคิดของโกลแมน (Goleman, 1998 a) ที่ได้ศึกษาถึงการทำงานด้วยความฉลาดทางอารมณ์ ได้รับการพัฒนาสู่แนวความคิดความฉลาดทางอารมณ์ในสถานที่ทำงานของเซอร์นีส และโกลแมน (Cherniss & Goleman, 2001) และแนวคิดของโกลแมน และคณะ (Goleman et al., 2002) ที่ได้ศึกษา สิ่งแรกของภาวะผู้นำคือการเรียนรู้ที่นำด้วยความฉลาดทางอารมณ์พบว่าผู้บริหารในยุคปัจจุบันนั้น ต้องเป็นผู้ที่

มีความฉลาดทางอารมณ์ที่แสดงบทบาทออกมาในรูปแบบของความสามารถในการทำงาน และสามารถนำพ่องค์กรให้บรรลุภารกิจที่กำหนดไว้ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางอารมณ์ที่นำไปสู่ความฉลาดทางอารมณ์ได้ 4 องค์ประกอบคือ

1) องค์ประกอบด้านความตระหนักรู้ในตนเอง (Self - Awareness) มีความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง (Emotional Self - Awareness) ด้านประเมินตนเองได้ถูกต้อง (Accurate Self - Assessment) ด้านความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence)

2) องค์ประกอบด้านการจัดการตนเอง (Self-Management) มีความสามารถ 6 ด้าน คือ ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง (Emotional Self-Control) ด้านความโปร่งใส (Transparency) ด้านการปรับตัว (Adaptability) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ด้านความคิดริเริ่ม (Initiative) ด้านการมองโลกในแง่ดี (Optimism)

3) องค์ประกอบ ด้านความตระหนักรู้ในสังคม (Social Awareness) มีความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) ด้านความตระหนักรู้ในองค์กร (Organizational Awareness) ด้านมุ่งเน้นการบริการ (Service Orientation)

4) องค์ประกอบด้านการจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) มีความสามารถ 6 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำแบบคล่อง (Inspiration Leadership) ด้านมีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Influence) ด้านการพัฒนาผู้อื่น (Developing Others) ด้านการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) ด้านการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) ด้านการสร้างทีมงานและให้ความร่วมมือ (Teamwork and Collaboration)

กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม

(Independent Variables) (Dependent Variables)

- เพศ
- อายุ
- ประสบการณ์ในการทำงาน

- ความฉลาดทาง
อารมณ์ในการทำงาน
- ความตระหนักรู้ในตนเอง
 - การจัดการตนเอง
 - ความตระหนักรู้ในสังคม
 - การจัดการความสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย →

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมารวบรวม และวิเคราะห์ ทั้งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการศึกษาศาสตร์ และเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2552 ของค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 11.5

2. เปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชปีการศึกษา 2552 ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าวิกฤตที (t-test)

3. เปรียบเทียบองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way-ANOVA) และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชใน ปีการศึกษา 2552 ปรากฏผลดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$)

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ตามตัวแปรเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ดังนี้

2.1 องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานด้านความตระหนักในตนเอง พบว่า โดยรวมความฉลาดทาง

อารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จำแนกตามเพศแตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านนั้น ด้านความตระหนักในอารมณ์ตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการตนเอง ด้านความตระหนักในสังคม ด้านการจัดการความสัมพันธ์พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ไม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนก ตามอายุและประสบการณ์ในการทำงาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชในปีการศึกษา 2552 มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านความ

ตระหนักในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดการตนเอง ด้านความตระหนักในสังคม และด้านการจัดการความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของช่อลัดดาขวัญเมือง (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์รวม ความฉลาดทางอารมณ์ในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ในวิชาพุทธศาสนามีความฉลาดทางอารมณ์ในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างบุคคลสูงกว่าวิชาอื่นๆ วิชาศิลปศึกษา และการจัดการกับความขัดแย้งและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความฉลาดทางอารมณ์ในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างบุคคลวิชานาฏศิลป์มีความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องการควบคุมอารมณ์ในตนเองน้อยกว่าวิชาอื่นๆ การที่ผลการศึกษารั้งนี้พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากน่าจะเป็นเพราะว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลของอาจารย์วิทยาลัย

เทคโนโลยีภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานของอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้อาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้มีความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความมั่นใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ส่วนการประเมินตนเองได้ถูกต้องและความตระหนักในอารมณ์ตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางด้านการจัดการตนเองอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง และการมีความคิดริเริ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบด้านความโปร่งใส การมุ่งเน้นความสำเร็จ และการมองโลกในแง่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านความตระหนักในสังคมอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความตระหนักในองค์กร การมุ่งเน้นการบริการ และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของอาจารย์อยู่ในระดับมากเช่นกัน และด้านการจัดการความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำด้วยการคล้อย การมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น การกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง การจัดการความ

ขัดแย้ง และความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์ประกอบของการจัดการความสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือด้านการพัฒนาผู้อื่น

2. ผลการเปรียบเทียบขององค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราชใน ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ที่มีเพศแตกต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จารูวรรณ สกุลคู (2543) ได้ทำการวิจัย เรื่อง อิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามตัวแปรอิสระ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ

ในกรณีของเพศและกลุ่มวิชาชีพ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสุขภาพจิต (2543) ที่ได้ทำการพัฒนาแบบประเมินความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย 12 - 60 ปี ผลการวิจัยพบว่า ในตัวแปรเพศ พบว่าเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน

ผลการศึกษาคั้งนี้พบว่าอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงในวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ มีความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน ด้านการจัดการตนเอง ความตระหนักรู้ในสังคม และด้านการจัดการความสัมพันธ์ อยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับมาก จึงมีผลทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมและทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ของอาจารย์เพศชายและอาจารย์เพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ความตระหนักรู้ในตนเองของอาจารย์เพศชาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความตระหนักรู้ในตนเองของอาจารย์เพศหญิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นเพราะว่าความตระหนักรู้ในตนเองของอาจารย์เพศชายและอาจารย์เพศหญิงที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน และ

อาจารย์ชายแสดงอัตลักษณ์ (Identity) เฉพาะตนออกมาได้เด่นชัดกว่าอาจารย์เพศหญิง จึงทำให้อาจารย์เพศชายมีความตระหนักในตนเองสูงกว่าอาจารย์เพศหญิง

2.2 ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ที่มีอายุแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต (2543) ได้ทำการพัฒนาแบบประเมินความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย 12 – 60 ปี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบ Cross Sectional Study กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประชาชนไทยอายุ 12 – 60 ปี จำนวน 6,812 คน แบบประเมินความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ จำแนกความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน คือ ดี เก่ง สุข ผลการวิจัย พบว่า ช่วงอายุที่ต่ำมีคะแนนเฉลี่ยความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ภาพรวมและคะแนนเฉลี่ยรายด้านทั้ง 3 ด้านต่ำกว่ากลุ่มที่มีช่วงอายุที่สูงขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ผลการศึกษานี้พบว่าอายุของอาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้แตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน ด้านความตระหนักในตนเอง การ

จัดการตนเอง ความตระหนักในสังคม และด้านการจัดการความสัมพันธ์ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงมีผลทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน น่าจะเป็นเพราะว่าอายุของอาจารย์ไม่ได้มีผลต่อการวัดความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานว่า แตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด

2.3 ความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ จารุวรรณ สกุกุล (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องอิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.26 ขึ้นไป โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตได้ร้อยละ 79.84 ทั้งนี้ ประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงที่สุด

การที่ผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของอาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ด้านตระหนักในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักในสังคม และด้านการจัดการความสัมพันธ์อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงมีผลทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาขององค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความตระหนักในตนเอง ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คืออยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าอาจารย์ชายมีความตระหนักในตนเอง สูงกว่าอาจารย์หญิงในทุกองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็น ความตระหนักในอารมณ์ตนเอง การประเมินตนเองได้ถูกต้อง และความมั่นใจในตนเอง ซึ่งหากนำผลการวิจัยคั้งนี้ ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแสวงหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงานของอาจารย์ ในมิติแฝง

ของการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรก็ควรจะมุ่งไปที่ประเด็นดังกล่าว

2. ผลการวิจัยคั้งนี้ ช่วยให้ผู้บริหารทางการศึกษาทราบถึงความสำคัญ ขององค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของสมาชิกในองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยคั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยขององค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ที่ไม่ใช่อาจารย์ ในวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่สังกัดหน่วยงานต่างๆ อาทิ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐหรือเอกชน

2. ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบการฝึกอบรมความฉลาดทางอารมณ์ของอาจารย์หรือบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะการฝึกอบรมที่เน้นลึกถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ เริ่มจากทักษะภายในบุคคล ด้านความตระหนักในตนเอง การจัดการตนเองตลอดถึงทักษะระหว่างบุคคล คือความตระหนักทางสังคม และการจัดการความสัมพันธ์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2546). *ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของเยาวชน อารมณ์สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. ปริญญานิพนธ์ การศึกษาคุุณภูิบัณฑิต สาขาการทดสอบและวัดผลทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาทมิตร.*

ทศพร ประเสริฐสุข. (2543, กรกฎาคม-มิถุนายน). *ความเฉลี่ยฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา, 3-4.*

เทอดศักดิ์ เดชคง. (2543). *จากบทความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิชมเนศพรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.*

เปรมปรีดิ์ หมูวิเศษ. (2551). *การศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (รายงานการวิจัย). สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.*

รายงานการสังเคราะห์สภาวะอารมณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย. (2550). กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักประเมินผลการศึกษา, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา : กรุงเทพฯ.

รายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2551). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

วีระวัฒน์ ปันนิตมัย. (2542). *เชาวน์อารมณ์ (E.Q): คัมภีร์วัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.*

อัครวิ : *ความฉลาดทางอารมณ์. (2543).*

นันทบุรี: *กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, กรมสุขภาพจิต.*

Bar-On, R. (1997). *The emotional quotient inventory (EQ-I): Technical manual.* Toronto, Canada: Multi-Health Systems.

Busso, Licia. (2003). *The relationship between emotional intelligence and contextual performance as influenced by job satisfaction and locus of control orientation.* Dissertation. Alliant International University, San Diego, California.

Byrne, John, C. (2004). *The role of emotional intelligence in predicting leadership and relate work behavior.* Dissertation .

- Stevens institute of Technology, New Jersey.
- Cary, C. & Dannel G. (2001) *The Emotionally Intelligent Work Plane* Canada : Jossey-Bass.
- Daniel, G. (1995). *Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ*. New York : Bantam Books.
- Dulewicz, V. & Higgs, M. (1998). *Emotional intelligence: can it be measured reliably and validly using competency data*. Competency.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York : Basic Books.
- Goleman, D. (1998a). *Working with emotional intelligence*. New York : Bantam Books.
- Goleman, D. (1998b). *What makes a leader*. *Harvard Business Review*, November-December. New York: Bantam Books.
- Lynn, M. C. (2000). *The Relationship between emotional intelligence, Personality, critical thinking ability and Organizational Leadership performance at upper levels of management*. Dissertation George Mason University :Virginia .
- Katz, R. L. (1995). *Skills of effective administrator*. *Harvard Business Review*.
- Patricia, K. (2002). *Attitudes and approaches in a school administrator training program toward preparing administrators to promote emotional intelligence in schools*. Dissertation. Rutgers The State University of New Jersey, Graduate School of Applied and Professional Psychology: New Jersey.
- Salovey, P. & Mayer, J.D. (1990). *Emotional intelligence. Imagination, Cognition, and Personality*.
- Weinberger, L. A. (2003). *An Examination of the relationship between emotional intelligence, leadership style and perceived leadership effectiveness*. Dissertation. University of Minnesota: Minnesota.
- Yarbrough, J. O. (2002). *The impact of emotional intelligence in independent school heads on the culture of the school*. Dissertation Pepperdine University, California.